

Partij voor de Dieren Statenfractie
Mevrouw P. Surminski
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Beantwoording statenvragen over een nieuwe vergunningaanvraag voor de verruiming van de grondwaterwinning door Refresco.

Geachte mevrouw Surminski,

Bij brief van 5 oktober 2018, ingekomen op 5 oktober 2018, heeft u namens de fractie van de Partij voor de Dieren schriftelijke vragen gesteld over een nieuwe vergunningaanvraag voor de verruiming van de grondwaterwinning door Refresco.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. Bent u het met ons eens dat commerciële bedrijven niet meer ruimte mogen krijgen om water op te pompen uit een laag die bestemd is voor publieke drinkwaterwinning? Zo nee, waarom niet? Hoeveel (extra) m³ water per jaar mag volgens uw college nog worden onttrokken voordat de grens is bereikt?
Nee. De beleidsregel grondwaterbeheer geeft aan dat nieuwe grondwateronttrekkingen of uitbreidingen van bestaande vergunningen alleen zijn toegestaan wanneer het gebruiksdoel (mede) menselijke consumptie is. Dus er wordt beleidsmatig geen onderscheid gemaakt tussen een aanvraag van de industrie voor de productie van verpakt water, frisdrank of bier en een aanvraag van de drinkwaterbedrijven voor de productie van drinkwater. De aanvraag van Refresco betreft een uitbreiding van de winning in het ondiepe grondwaterpakket. Dit pakket wordt in de regel niet voor drinkwaterwinning gebruikt. Drinkwater is meestal afkomstig van het diepe grondwaterpakket. De grens van de grondwateronttrekking voor drinkwater en industrie samen hebben we in de beleidsregel grondwaterbeheer bepaald op 250 miljoen m³ per jaar.

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

I.A. (Ingrid) Roelse

Telefoon

(073) 681 27 53

Email

iroelse@brabant.nl

Bijslage(n)

-

2. Na de vorig jaar door uw college afgewezen aanvraag voor diepe waterwinning (500.000m³ per jaar) heeft Refresco nu besloten dat een extra 250.000 m³ water van de minder diepe bronnen wel van voldoende kwaliteit is voor de productie van frisdrank. Is dit water uit minder diepe bronnen van mindere kwaliteit en zo ja, op welke manier?

Ja. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat het ondiepe grondwater meer gevoelig is voor verontreinigingen van boven dan het diepe grondwater dat veelal onder een moeilijk doordringbare laag ligt (ook daar is verontreiniging echter niet uitgesloten). In het geval van de locatie waarop Refresco is gevestigd is het ondiepe grondwater van goede kwaliteit.

Het verschil tussen ondiep en diep grondwater wordt ook door de 'markt' onderkend. Grondwater uit het ondiepe pakket mag – onder bepaalde voorwaarden - het predicaat bronwater dragen. Grondwater uit het diepe pakket mag – onder bepaalde voorwaarden - het predicaat mineraalwater dragen.

3. Zou Refresco meer moeten investeren om dit water op een acceptabel kwaliteitsniveau te krijgen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waar wordt dat uit betaald?

Nee, het onttrokken water is op een acceptabel kwaliteitsniveau voor het doel waarvoor Refresco het wil gebruiken.

4. Gezien de mogelijk vergaande gevolgen van een beslissing op deze aanvraag; bent u voornemens om Provinciale Staten op enig moment te informeren over en/of te betrekken in het besluitvormingsproces? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Ja, De uitvoering van de Waterwet is gemandateerd aan GS. Provinciale Staten zullen op gezette tijden worden geïnformeerd.

5. De aangevraagde verruiming van de grondwaterwinning is onderdeel van plannen om de productie uit te breiden en fysieke uitbreidingen te doen. Het water dat wordt opgepompt wordt met name gebruikt om internationale klanten te voorzien van water. Dus het kostbare grondwater dat u moet beschermen wordt afgevoerd naar het buitenland en in Noord-Brabant daalt de grondwaterstand. Dit is echter nog maar het begin; er is nog geen volledige voortoets gedaan ten behoeve van de uitbreiding. Er is alleen nog gekeken naar effecten op de grondwaterstand als gevolg van de grondwaterwinning. In een later stadium zullen de overige aspecten van de productie moeten worden beoordeeld op mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden. Kunt u de gevolgen overzien van het uiteindelijke doel dat Refresco voor ogen heeft, waarvan dit de eerste stap is? Graag een toelichting.

Ja, het is duidelijk dat Refresco het voornemen heeft om op de huidige bedrijfslocatie te blijven en de productie ter plekke te verhogen. In het kader van de Waterwet beoordelen wij de gevolgen voor de waterhuishouding. Een grotere productie kan leiden tot een uitbreiding van de bedrijfslocatie. Alle procedures die daarmee samenhangen staan los van deze aanvraag in het

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

kader van de Waterwet. Een eventuele nieuwe Waterwet vergunning effent het pad niet voor aanvragen en procedures in ander kader.

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

6. Bent u met ons van mening dat u niet aan uw plicht tot bescherming en verbetering van het leefmilieu kan voldoen als u besluit de aangevraagde vergunning aan Refresco te verlenen? Zo nee, waarom niet?

Nee, volgens de Waterwet is het alleen mogelijk om belangen te wegen die gerelateerd zijn aan een goede waterhuishouding. Als de aanvraag ingaat tegen een voldoende bescherming van een goede waterhuishouding, wordt deze niet verleend.

7. Op de locatie waar Refresco wil uitbreiden, zijn vier ondiepe bronnen en één diepe bron aanwezig. Eén ondiepe bron is buiten gebruik en zal niet meer in gebruik worden genomen. Waarom is dat?

De ondiepe bron die niet in gebruik is, is defect en kan niet worden hersteld.

8. Binnen het berekende hydrologische invloedsgebied bevindt zich een andere diepe onttrekking. Het betreft hier pompstation Budel. Hier wordt grondwater onttrokken voor de drinkwatervoorziening. De berekende stijghoogteverandering betreft maximaal 5 centimeter ten opzichte van de situatie waarin geen grondwateronttrekking plaatsvindt. Aangezien op de locatie reeds een diepe onttrekking aanwezig is zal vanuit de huidige situatie geen verandering ter plaatse van pompstation Budel optreden. Zodoende is volgens de MER bij de vergunningaanvraag op de locatie geen sprake van cumulatie. Kunt u aan ons uitleggen op welke manier het onttrekken van meer grondwater, niet leidt tot cumulatie van grondwateronttrekking? Betekent dit, dat er feitelijk geen extra grondwater zal worden onttrokken als u besluit de vergunning aan Refresco te verlenen? Zo nee, wat betekent het dan?

Het verlenen van deze aanvraag zou er toe leiden dat er meer water wordt onttrokken. Zouden we de vergunning niet verlenen, dan zou Refresco kunnen besluiten om het water van Brabant Water te betrekken. De hoeveelheid onttrokken water neemt in dat geval evenveel toe. Het verschil tussen beide situaties zou kunnen zitten in totale vergunde ruimte (die groter is als Refresco zelf een vergunning zou krijgen om te onttrekken in plaats van het via Brabant Water te betrekken).

9. Verontreiniging in de exploitatiefase wordt volgens Refresco niet verwacht aangezien het in de aanvraag enkel een onttrekking van water betreft. Er wordt geen water of mogelijk verontreinigd water teruggevoerd in de bodem. Maar er wordt wel meer geproduceerd, anders is er ook geen extra water nodig. De Officier van justitie eiste op 26 september jongstleden bij de rechtbank in Den Bosch nog een boete van 75.000 euro, waarvan 25.000 voorwaardelijk, voor vier overtredingen van milieuwetten. Twee keer was er te zuur afvalwater geloosd op het riool en twee keer werd een incident niet acuut gemeld aan de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant terwijl dat wel een verplichting

is. Dit zijn niet de enige overtredingen die de frisdrankproducent de afgelopen jaren heeft begaan. Bent u met ons van mening dat wanneer de productie door Refresco wordt uitgebreid, de kans op overtredingen toeneemt? Zo nee, waarom niet?

Nee. De kans op overtredingen is vooral afhankelijk van de inrichting van de interne bedrijfsprocessen en de controlemechanismen.

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

10. Bent u van mening dat Refresco capabel genoeg is om te bedrijfsvoering veilig en verantwoord uit te breiden? Zo ja, waarom?

Ja. Wij hebben geen aanwijzingen dat Refresco niet capabel genoeg is om de bedrijfsvoering veilig en verantwoord uit te breiden. Na de incidenten in 2016 en 2017 heeft Refresco maatregelen genomen en zijn er geen nieuwe incidenten geweest.

11. Het rapport van Royal HAS-koning noemt één storingsfactor, en dat is verdroging. Verdroging is een immens groot probleem dat vele facetten van onze natuur en samenleving raakt. In de effectenstudie voor de beoogde uitbreiding van Refresco, gepubliceerd op 5 juli 2018, staat dat aan het freatische pakket een netto grondwateraanvulling is toegekend. De netto grondwateraanvulling wordt bepaald door de hoeveelheid neerslag en de verdamping. Deze berekeningen zijn gedaan voordat de extreem hete zomer van 2018 aanbrak en er veel extra water is verdampt en gebruikt. Bent u met ons eens dat de droogte toeneemt, doordat neerslag afneemt en verdamping toeneemt? Daarvan uitgaande, is het dan nog terecht en verantwoord om meer onttrekking te vergunnen?

Nee, er kan niet zonder meer worden gesteld dat droogte toeneemt vanwege de door u genoemde factoren. Wel is de verwachting dat droogteperiodes in de toekomst frequenter zijn en langer duren. De vraag of het terecht en verantwoord is om meer onttrekking te vergunnen, kunnen we enkel vanuit de geldende beleidsregels beantwoorden. Er kan reden zijn om beleidsregels aan te passen als zich externe ontwikkelingen aandienen die maken dat afwegingen in een nieuw kader moeten worden geplaatst. De gevolgen van klimaatverandering zijn daarbij relevant.

12. Bent u met ons eens dat om deze reden, de berekeningen voor de grondwateraanvullingen opnieuw moeten worden uitgevoerd? Zo nee, waarom niet?

Nee. Er kan niet worden gesteld dat er de droogte toeneemt door de redenen die u noemt (neerslag neemt af en verdamping neemt toe). Het opnieuw uitvoeren van berekeningen voor grondwateraanvulling is daarom niet aan de orde.

13. Voorafgaande aan de uitvoer van de berekeningen in de effectenstudie heeft ter controle een ijking van het grondwatermodel plaatsgevonden. Deze

controle of validatie is noodzakelijk om uit te sluiten dat in het model afwijkingen zitten die leiden tot niet realistische uitkomsten. De beoogde uitbreiding van de waterwinning door Refresco resulteert in een afname van de freatische grondwaterstand en de stijghoogten in de eerste vier watervoerende pakketten en het achtste watervoerende pakket. De ijking is met name gedaan voor het eerste en het tweede watervoerende pakket ter plaatse van de onderzoekslocatie. De reden hiervoor is dat er in het gebied beperkt peilbuizen en dus beperkte gemeten grondwaterstanden beschikbaar zijn. Bent u met ons van mening dat om bovenstaande reden, geen sprake kan zijn van een zorgvuldig onderzoek naar de afname van de grondwaterstand en dus ook geen sprake kan zijn van een door u zorgvuldig afgewogen besluit op de vergunningaanvraag? Zo nee, waarom niet?

Nee. Het hydrologisch model is opgebouwd uit informatie die afkomstig is uit de landelijke en publieke database van TNO. Hierin staan alle nationaal beschikbare gegevens waarvan in dit kader gebruik is gemaakt voor de hydrologische onderbouwing. Voor berekeningen wordt gebruik gemaakt van een gangbaar softwarepakket. Het model is geijkt en gecontroleerd aan de hand van werkelijk gemeten grondwaterstanden in het gebied. De wijze waarop de effectenstudie door Royal HaskoningDHV is opgesteld, uitgevoerd en gerapporteerd, voldoet aan de gestelde eisen.

De berekeningen uitgevoerd zijn op basis van een model. De uitkomsten uit een model zullen nooit 100% overeen komen met de werkelijk effecten, ze kunnen deze hooguit benaderen. Doordat gebruik is gemaakt van de bekende gegevens en het model is geijkt met de informatie die voorhanden is uit het gebied zullen de uitkomsten van het model de werkelijke effecten binnen aanvaardbare marges benaderen. Hierdoor wordt een goed inzicht gegeven in de te verwachten effecten als gevolg van de toekomstige veranderingen en kan hierop gefundeerd en met een bepaalde zekerheid een afweging over worden gemaakt.

Daadwerkelijk gemeten grondwatersverschillen en in het model berekende grondwatersverschillen worden beschreven in centimeters. Kleinere veranderingen in de grondwaterstand zijn nagenoeg niet te meten en niet te berekenen. Wij zijn van mening dat op basis van de huidige gegevens een zorgvuldige afweging kan worden gemaakt.

14. Bent u met ons van mening dat gezien de belangen die spelen en de onzekerheden die worden geschetst er in ieder geval meer peilbuizen noodzakelijk zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn kunnen die worden gerealiseerd? En bent u met ons van mening dat deze peilbuizen door Refresco moeten worden betaald? Zo nee, waarom niet?

Dat is nu nog niet te zeggen. Bij de afweging van de belangen in het kader van de beoordeling van de vergunningaanvraag zal de vraag aan de orde komen of er meer peilbuizen noodzakelijk zijn. Mocht de vergunning verleend worden dat zal, zoals gebruikelijk is, in de voorschriften het opstellen van een monitoringsplan dat goedgekeurd moet worden door het bevoegd gezag opgenomen worden. Uitvoering van dit monitoringsplan en dus ook het plaatsen

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

van eventuele extra peilbuizen is de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder.

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

15. *In de omgeving van Refresco worden twee ernstige grondwaterverontreinigingslocaties aangetroffen. De uitbreiding van de grondwateronttrekking leidt niet tot een additionele verspreiding van de verontreinigingen. De grondwaterwinning leidt wel tot een geringe (westwaartse) verandering in de verspreidingsrichting. Deze verandering wordt niet verder toegelicht in de effectenstudie. Weet u welk effect deze verandering heeft in het invloedsgebied of daarbuiten? Zo ja, welke? Zo nee, bent u met ons van mening dat dan geen sprake kan zijn van een door u zorgvuldig afgewogen besluit op de vergunningaanvraag? Zo nee, waarom niet?*
Ja, de aanwezigheid van bodemverontreiniging is een aspect dat meegewogen wordt bij de beoordeling van de vergunningaanvraag. Wij hebben voldoende informatie om deze afweging te kunnen maken.

16. *De berekende daling van de grondwaterstand in het freatische pakket binnen het Natura 2000-gebied Weeter- en Budelerbergen & Ringselven bedraagt minder dan 10 cm en is alleen aan de orde in Vogelrichtlijngebied, zo zegt de effectenstudie. Hoeveel is minder dan 10 cm in deze?*
Uit figuur 5-2 van de effectenstudie "Effectbeoordeling uitbreiding onttrekking Refresco, i.h.k.v. de Wet natuurbescherming – Natura 2000, referentie: I&BBD9114R012F0.2, kan men bepalen dat net binnen het gebied de isohyps van 5 cm is gelegen en net buiten het gebied de isohyps van 10 cm. Dit houdt in dat de verlaging aan de rand van het gebied is gelegen tussen de 10 cm en 5 cm (isohypsen zijn lijnen op een kaart met gelijke stijghoogte van het grondwaterpeil).

17. *Het Ringselven en omgeving is aangewezen voor habitats en soorten die afhankelijk zijn van kwalitatief en kwantitatief voldoende water. Wat gaat een daling van minder dan 10 cm van de freatische grondwaterspiegel betekenen voor de instandhoudingsdoelen?*
Dit aspect wordt afgewogen in het kader van de beoordeling van de vergunningaanvraag. Wij kunnen hier niet op vooruit lopen.

18. *Indien de instandhoudingsdoelen niet in het geding komen: Is er een kleiner effect op het Vogelrichtlijngebied? Zo ja, wordt dat effect ergens gemeld of geregistreerd zodat mogelijke cumulatie van een veelvoud aan kleine, bijkans te verwaarlozen effecten niet kan optreden in de toekomst? Zo nee, hoe wordt geborgd dat mondjesmaat een significante verslechtering optreedt doordat kleine stukjes verslechtering steeds worden vergeten?*
Tijdens de procedure van een volgende vergunningsaanvraag (van dezelfde of een andere partij) dient inzichtelijk gemaakt te worden wat de effecten op Natura 2000 gebieden zijn. Daarbij moeten alle effecten die al op het gebied van invloed zijn worden betrokken. Dus indien de aanvraag van Refresco

toegekend wordt, dan wordt het eventuele effect van de onttrekking van Refresco betrokken bij de beoordeling van de effecten van volgende aanvragen.

Datum

30 oktober 2018

Ons kenmerk

C2233980/4426260

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA